



## საქართველოს გაერთიანებული სახელმწიფოს და სოფლის მეურნეობის მინისტრი

### ბრძანება N 2-621

08/07/2019

ქ. თბილისი

#### ქ. რუსთავში შპს „რუსელოისის“ მეტალურგიულ (ფეროშენადნობთა) საწარმოში დამატებით ტექნოლოგიური ხაზის- აგლომერაციის (ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება) საწარმოს მოწყობასა და ექსპლუატაციაზე სკრინინგის გადაწყვეტილების შესახებ

შპს „რუსელოისის“ მიერ გზმ-ს ჩატარების საჭიროების დადგენის მიზნით, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარმოდგენილია ქ. რუსთავში, ფეროშენადნობთა საწარმოში დამატებითი ტექნოლოგიური ხაზის (ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება)-აგლომერაციის საწარმოს მოწყობის და ექსპლუატაციის სკრინინგის განცხადება.

წარმოდგენილი განცხადების თანახმად საწარმოს მოწყობა დაგეგმილია ქ. რუსთავში კომპანიის კუთვნილ მიწის ნაკვეთზე, სადაც ფუნქციონირებს შპს „რუსელოისის“ კუთვნილი ფეროშენადნობთა საწარმო. აღნიშნულ ტერიტორიაზე, გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის 48-ე მუხლის მე-4 ნაწილის საფუძველზე შპს „რუსელოისის“ 2019 წლის 30 მაისის N2-464 ბრძანების საფუძველზე გაიცა გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება (2008 წლის 18 ივლისის N30 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის საფუძველზე გაცემული N000194 გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა).

წარმოდგენილი განცხადების თანახმად, ვინაიდან აგლომერაცია ფეროშენადნობთა ქარხნის ექსპლუატაციის ტექნიკური ხაზის გაგრძელებაა, კომპანიამ გადაწყვიტა პირობების ცვლილებით-აგლომერაციის საწარმოს მოწყობა.

შპს „რუსელოისის“ კუთვნილი ფეროშენადნობთა საწარმო განთავსებულია არასასოფლო სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთზე, რომელიც გასული საუკუნის შუა პერიოდიდან განიცდიდა მაღალ ტექნოგენურ დატვირთვას.

სკრინინგის განცხადების თანახმად, საწარმოს მოწყობა დაგეგმილია სპეციალურად მისთვის განკუთვნილ, უკვე არსებულ კაპიტალურ, დახურულ შენობაში. აღნიშნული შენობა შპს „რუსელოისის“ ფეროშენადნობთა ღუმელებისგან დაშორებულია 230 მეტრით.

განცხადების თანახმად დაგეგმილი წარმოების საპროექტო სიმძლავრე შეადგენს- 12,000 (თორმეტი ათასი) ტონა წელიწადში.

საწარმოო ტერიტორია მოიცავს აგლომერაციის საწარმოს, ნედლეულის განთავსების საწარმოო მოედანს და მზა პროდუქციის დახურულ სასაწყობე მეურნეობას.

საპროექტო საწარმოში დაგეგმილია შემდეგი ინფრასტრუქტურის მოწყობა: 10-ტონიანი ხიდურა ამწე; მანგანუმის მადნის მიმღები ხვიმირა; ამრევი; 18-მეტრიანი

ტრანსპორტიორის ლენტა; 8-მეტრიანი ტრანსპორტიორის ლენტა; აგლომერატის შესაცხოზი ე.წ. „ცხაურებიანი ტაფა“ - 10 ცალი; „ცხაურებიანი ტაფის“ სადგარი - 10 ცალი; გამწოვი ვენტილატორი ВЦП 6-45 N8 ძრავით 45 кВт/1500 - 2 ცალი; გამწოვი მილი d-800 მმ. h-18 მ. - 2ცალი; სველი მტვერდამჭერი სისტემა ПВМ 20 СА - 2 ცალი; მსხვრევანა - 1 ცალი; მზა პროდუქციის მიმღები ორმო.

საწარმოში, აგლომერაციის პროცესში ადგილი აქვს მანგანუმის ოქსიდის ჟანგვა-აღდგენით პროცესებს. გამოწვის პროცესის დროს კაზმის გახურების ზონაში და შეცხოზისა და გაღღობის ზონაში მიმდინარეობს აღდგენითი რეაქციები. გაღღობის ზონიდან გამოსვლისას მანგანუმის ოქსიდის ნაწილი იჟანგება ცხაურებიანი ტაფებიდან გაწოვილი ჰაერიდან მიღებული ჟანგბადით. მანგანუმი აგლომერატში არის ჟანგბადთან კავშირში, როგორც თავისუფალი ოქსიდების, ასევე სილიკატების სახით. რაოდენობრივი შეფარდება ოქსიდური და სილიკატური შემადგენლობისა განსაზღვრავს აღდგენადობის ხარისხს, მექანიკურ სიმტკიცეს და აგლომერატის ელექტრო გამტარიანობას.

აგლომერაციის საწარმოს მოწყობა და ექსპლუატაცია საშუალებას იძლევა ფეროშენადნობების წარმოებისას გამოყენებულ იქნას წვრილფრაქციული მანგანუმის მადანი და კოქსი.

საამქროს შენობაში განთავსებული მიმღები ხვიმირადაც წვრილფრაქციული მანგანუმის მადანი 18-მეტრიანი ტრანსპორტიორის ლენტის საშუალებით მიეწოდება ამრევს. ამავდროულად, ამრევში 8-მეტრიანი ტრანსპორტიორის ლენტის დახმარებით მოხდება წვრილფრაქციული კოქსისა და საჭიროების შემთხვევაში წვრილფრაქციული დოლომიტის ან კირქვის მიწოდება. ამრევიდან, შეზავებული სააგლომერაციო კაზმი გადმოიტვირთება „ცხაურებიანი ტაფებზე“ და დაეფინება ნახერხი. ამის შემდეგ, მოხდება ნახერხის ზედა ფენის აალება-ანთება. ანთებისთანავე ჩაირთვება გამწოვი ვენტილატორები, რომლის საშუალებით ნამწვი აირები კაზმის ზემოდან, გაიწოვება მტვერდამჭერ სისტემაში (სველი ფილტრაციის სისტემა) და შემდეგ მიემართება გაფრქვევის მიღებში.

წარმოდგენილი განცხადების თანახმად, წვის ზონაში ტემპერატურა 1 300°C-მდე იქნება. როდესაც წვის ზონა აგლომერატს მიუახლოვდება, გამავალი აირების ტემპერატურა 350-400°C მიაღწევს. შეცხოზის პროცესი იმ სითბოს ხარჯზე წარიმართება, რომელიც კაზმში არსებული კოქსის წვის შედეგად გამოიყოფა. თავის მხრივ კოქსის წვა იმ ჰაერის ხარჯზე ხდება, რომელიც შესაცხოზი კაზმის ყველა ფენის გავლით ზემოდან ქვემოთ გაიწოვება.

შეცხოზის პროცესი (რომელიც გაგრძელდება 2 სთ-დან 2,35 სთ-მდე) სრულდება მაშინ, როდესაც წვისა და კაზმის შეცხოზის ზონა შესაცხოზი კაზმის ბოლო ფენას მიაღწევს. შეცხოზის პროცესის დასრულების შემდეგ, ხიდურა ამწის დახმარებით „ტაფა“ მოიხსნება სადგარიდან და მოხდება აგლომერატის ჩამოცლა მზა პროდუქციის მიმღებ ორმოში. აღნიშნულიდან ავტომატურთავის დახმარებით განხორციელდება ტრანსპორტირება მზა პროდუქციის დახურულ სასაწყობე შენობაში (აგლომერაციის წარმოების მიმდებარედ).

აგლომერაციის საწარმოს მოწყობის ეტაპზე, ადგილი ექნება ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებების გაფრქვევას ელექტროშედულების და ამწე მანქანების მუშაობის შედეგად.

აგლომერაციის საწარმოს ექსპლუატაციის შედეგად, ატმოსფერულ ჰაერში მოსალოდნელია შემდეგი მავნე ნივთიერებების გაფრქვევა: არაორგანული მტვერი, ალუმინის ოქსიდი, კალციუმის ოქსიდი, მაგნიუმის ოქსიდი, მანგანუმის დიოქსიდი, სილიციუმის დიოქსიდი და ნახშირწყალბადები. აღსანიშნავია, რომ აღნიშნული მავნე ნივთიერებების გაფრქვევა ადგილი აქვს, ასევე, ფეროშენადნობების არსებული ღუმელებიდან.

ატმოსფერულ ჰაერში ემისიების მართვის მიზნით, აგლომერაციის უბანზე დაგეგმილია ასპირაციული სისტემის (გამწოვი ვენტილატორი- ВЦП 6-45 N8 ძრავით 45 кВт/1500 - 2 ცალი) და სველი მტვერდამჭერი სისტემის (ПБМ 20 СА – 2 ცალი) მოწყობა.

წარმოდგენილი სკრინინგის განცხადების თანახმად საპროექტი სიმძლავრის 12 000 ტ დასაკმაყოფილებლად საწარმოს სჭირდება მანგანუმის წვრილფრაქციული მადანი ან კონცენტრატი - 0,8 მმ; წვრილფრაქციული კოქსი ან ნახევარკოქსი; ნახერხი; წვრილფრაქციული დოლომიტი და/ან კირქვა; ნახშირი.

მანგანუმის წვრილფრაქციული მადნებიდან/კონცენტრატებიდან შესაძლოა გამოყენებულ იქნას შემდეგი ნედლეული: ჭიათურის მანგანუმის მადანი, ქიმიური შემადგენლობით Mn - 36-42%, SiO<sub>2</sub> - 16-22%, Fe - 1.5-2.0%, P - 0.22%; თერჯოლის მანგანუმის მადნის ე.წ. „კუდები“, ქიმიური შემადგენლობით Mn - 24%, SiO<sub>2</sub> - 54%, Fe - 4%, P - 0.17%; მანგანუმის კონცენტრატი მესამე ხარისხის, ქიმიური შემადგენლობით Mn - 30%, SiO<sub>2</sub> - 26%, Fe - 2%, S - 2.6%, P - 0.005%, MgO - 1.2%, CaO - 0.3%.

აგლომერაციის წარმოების საკაზმე ნედლეულის წონითი რაოდენობა და თანაფარდობა არის სხვადასხვა და განისაზღვრება შესაბამისი ვარიანტების მიხედვით.

წარმოდგენილი სკრინინგის განცხადების თანახმად, კომპანია აგლომერაციის საშუალებით უზრუნველყოფს ფეროშენადნობების წარმოების ტექნოლოგიური პროცესების სრულყოფას. მანგანუმის მადანი, კოქსი და სხვა სახის მინარევები (არაკონდიციური, წვრილფრაქციული) ძირითადი საწარმოს დანაკარგებს მნიშვნელოვნად შეამცირებს, რაც თავისთავად გამოიწვევს ფეროშენადნობის ღუმელის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებას. აღსანიშნავია, რომ აგლომერაცია წარმოადგენს რთულ ტექნოლოგიას, რომელიც მოითხოვს ტექნოლოგიური ოპერაციების ზედმიწევნით დაცვას. აღნიშნული პროცესის არასწორად მართვა მნიშვნელოვნად ზრდის შესაძლო ავარიული სიტუაციების რისკს. ამასთან, აღნიშნული ტექნოლოგიური ხაზის დანერგვა მნიშვნელოვან უარყოფით ზემოქმედებას გამოიწვევს გარემოს კომპონენტებზე, განსაკუთრებით ატმოსფერულ ჰაერზე, ვინაიდან მნიშვნელოვნად იზრდება ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვევის წყაროების რაოდენობა და შესაბამისად, ემისიების მოცულობაც.

მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის 2018 წლის 5 იანვრის N000993 ადმინისტრაციული მიწერილობით დადგინდა, რომ შპს „რუსელოისს“ განესაზღვრა გარემოსდაცვის სფეროში, საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნათა დარღვევის აღმოფხვრისთვის შესაბამისი ღონისძიებების გატარება. კომპანიას მიუხედავად იმისა, რომ ზემოაღნიშნული ნებართვის საფუძველზე ოპერირებს 2008 წლიდან შეუსრულებელი ქონდა ნებართვით განსაზღვრული ისეთი ვალდებულებები როგორცაა: აირმტვერდამჭერი მოწყობილობების მუშაობის ეფექტურობის განსაზღვრა; საწარმოო მოედნებზე წარმოშობილ სანიაღვრე წყლების რესურსების დაბინძურების თავიდან აცილების ღონისძიებები; ასევე არაორგანული მტვრის გაფრქვევის შემცირების მიზნით გამწვანების ზოლის მოწყობა და სხვა მოთხოვნები.

სკრინინგის განცხადების თანახმად, ატმოსფერულ ჰაერში მოსალოდნელი ემისიების შემცირების მიზნით, დაგეგმილია სველი მტვერდამჭერი (ПБМ 20 СА – 2 ცალი) სისტემის მოწყობა, თუმცა არ არის წარმოდგენილი აღნიშნული დანადგარის გამართული ექსპლუატაციისთვის საჭირო აღებული წყლის და წარმოქმნილი ჩამდინარე წყლის მართვის საკითხი.

წარმოდგენილი სკრინინგის განცხადების ანალიზით, ასევე, დგინდება, რომ აგლომერაციის საწარმოს ექსპლუატაციის პროცესში წარმოქმნილი ნამწვის და სხვა

შესაძლო ნარჩენების, მათ შორის, მტვერდამჭერ დანადგარში წარმოქმნილი ნარჩენის, მართვის საკითხი განსაზღვრული არ არის, რაც დაზუსტებას საჭიროებს.

ასევე მნიშვნელოვანია ის გარემოება, რომ დაგეგმილი საწარმოს განთავსების მიმდებარედ მდებარეობს სხვადასხვა პროფილის და ფუნქციური დატვირთვის სამრეწველო ობიექტები, რომლებიც მნიშვნელოვან ზემოქმედებას ახდენენ გარემოს სხვადასხვა კომპონენტებზე. ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების შედეგად მოსალოდნელია მნიშვნელოვანი კუმულაციური ზემოქმედება გარემოზე.

ფეროშენადნობთა საწარმოსა და აგლომერაციის საწარმოს ერთობლივი ფუნქციონირების შედეგად, მოსალოდნელია ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების რაოდენობის მნიშვნელოვანი გაზრდა. შედეგად გამოწვეული ზემოქმედება ატმოსფერული ჰაერის ხარისხსა და გარემოზე საჭიროებს დამატებით შეფასებას და შესწავლას. მხედველობაში მისაღებია ის გარემოებაც, რომ შპს „რუსელოისის“ ფეროშენადნობთა საწარმო გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ დაჯარიმებული იქნა სხვადასხვა ვალდებულების შეუსრულებლობისათვის. დადგინდა, რომ კომპანია სხვა პირობების შეუსრულებლობასთან ერთად არ ახორციელებდა აირმტვერდამჭერი მოწყობილობების მუშაობის ეფექტურობის განსაზღვრას და არაორგანული მტვრის გაფრქვევის შემცირების მიზნით არ ჰქონდა მოწყობილი გამწვანების ზოლი. ფეროშენადნობთა საწარმოსა და აგლომერაციის საწარმოს ერთობლივი ფუნქციონირების შედეგად, მოსალოდნელია ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების რაოდენობის მნიშვნელოვანი გაზრდა და ზემოაღნიშნული გარემოების გათვალისწინებით აუცილებელია აგლომერაციის საწარმოსთვის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ეტაპზე მოხდეს ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვევების შემცირების ქმედითი ვალდებულებების განსაზღვრა. გარდა ამისა, საწარმოს ფუნქციონირება დაგეგმილია სამრეწველო ტერიტორიაზე, სადაც მოსალოდნელია მაღალი კუმულაციური ზემოქმედება, რასაც დამატებით განაპირობებს საწარმოში დაგეგმილი ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებაც. საწარმოს საქმიანობა დაკავშირებულია მავნე ნივთიერებების წარმოებასთან. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე მოსალოდნელია მნიშვნელოვანი უარყოფითი ზემოქმედება გარემოზე,

**აღნიშნული კრიტერიუმების გათვალისწინებით, „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსი“-ს მე-5 მუხლის მე-12 ნაწილის საფუძველზე,**

### **ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:**

1. მიღებულ იქნეს სკრინინგის გადაწყვეტილება, რომ ქ. რუსთავში შპს „რუსელოისის“ მეტალურგიული (ფეროშენადნობთა) წარმოების პროცესში დამატებით ტექნოლოგიური ხაზის-აგლომერაციის (ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება) საწარმოს მოწყობა და ექსპლუატაცია **დაექვემდებაროს** გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას;
2. შპს „რუსელოისი“ ვალდებულია „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-8 მუხლის შესაბამისად გაიაროს სკოპინგის პროცედურა;
3. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს შპს „რუსელოისს“;
4. ბრძანება ძალაში შევიდეს შპს „რუსელოისის“ მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
5. სკრინინგის გადაწყვეტილების გამოცემიდან 5 დღის ვადაში სკრინინგის გადაწყვეტილება განთავსდეს სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და ქ. რუსთავის

მუნიციპალიტეტის აღმასრულებელი ან/და წარმომადგენლობითი ორგანოს  
საინფორმაციო დაფაზე;

6. ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს  
ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე-12 კმ.  
N6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

ლევან დავითაშვილი



მინისტრი